Liefde beloond: Martinus Nijhoff Prijs 2007 voor Ria van Hengel

Liefde voor je vak is een van van de belangrijkste vereisten voor de literair vertaler. Je kruipt in de huid van de auteur en probeert weer te geven wat die voelde. 'A picture may say more than a thousand words,' maar voor de boekvertaler roept ieder woord een beeld op. Je proeft de sfeer, je wikt en weegt, speelt met zinsconstructies, met klanken, alliteraties, rijm… Om in de woorden van Ria van Hengel te spreken: "Het vertalen begint met zinnen doorgronden: klassieke, lange tot zeer lange en tot in detail weloverwogen eenheden - een feest om daar net zo lang in rond te woelen tot er ook in het Nederlands een zin is ontstaan waarin je kunt rusten" (Bron: Fonds voor de letteren).

Ria van Hengel (Zeist, 1939) studeerde aan de theologische faculteit van de Universiteit Utrecht met speciale aandacht voor Hebreeuws, Grieks en kerkgeschiedenis van de 20ste eeuw. Sinds 1963 is ze werkzaam als vertaalster en redacteur, vanaf 1986 fulltime als vertaalster. Aanvankelijk vertaalde Ria van Hengel werken op het gebied van non-fictie (Duits en af en toe Engels). Gaandeweg legde ze zich toe op het vertalen van Duitse literatuur.

Martinus Nijhoff Prijs
Voor haar oeuvre van vertalingen uit het Duits ontvangt Ria van Hengel op 2 november de Martinus Nijhoff Prijs. Met een prijzengeld van 35.000 euro geldt deze als de belangrijkste onderscheiding voor vertalers. Van Hengel vertaalde werk van onder anderen Elfriede Jelinek, Martin Walser, W.G. Sebald en Helmut Krauser.
De Martinus Nijhoff Prijs wordt sinds 1955 jaarlijks door het Prins Bernhard Cultuurfonds toegekend. Eens in de drie jaar gaat de prijs naar iemand die uit het Nederlands in een vreemde taal vertaalt.
De jury bestond uit Harm-Jan van Dam, Ton Hoenselaars, Ronald de Rooij, Désirée Schyns, Miel Slager (voorzitter) en Willem Weststeijn. Hun oordeel luidde:

> Terwijl ze inhoudelijk de brontekst helemaal in zijn waarde laat, schrijft ze een Nederlands dat, ook op momenten waarop interferentie op de loer ligt, geen enkele concessie doet aan het Duits, en de lezer vaak verrast met typisch Nederlands idioom.
> - Uit het juryrapport van de Martinus Nijhoff Prijs.

Van Hengel had niet verwacht dat de prijs dit jaar naar haar zou gaan: "Ik heb geen gebrek aan waardering, maar weet niet wat er allemaal uit andere taalgebieden in het Nederlands wordt vertaald. Ik ben dan ook blij verrast." (Bron: Boekblad).

Die waardering mag blijken uit enige citaten:

> De melodieuze vertaling van Ria van Hengel is een ware krachttoer, vooral gezien de vele,

> soepel vertaalde gedichten die erin voorkomen. En mede dankzij het instructieve nawoord is nu een van de belangrijkste werken van de Duitse vroegromantiek toegankelijk gemaakt voor de Nederlandse lezer.
> - Piet Meeuse over de vertaling van *De Blauwe bloem* van Novalis in de NRC 01-09-2006.

> Wat een feest, wat een plezier - en wat een uitdaging ook om goed te blijven opletten: de 80-jarige schrijver vreet geen lezersenergie, hij verstrekt het. Daar heeft vertaalster Ria van Hengel aanstekelijk goed werk geleverd. 'Als je staand op één been nog je schoenen kunt aantrekken, ben je nog niet oud', overweegt de bijna bejaarde Zürn. Die lenigheid demonstreert zijn schepper, de schrijver, die lenigheid legt zijn Nederlandse vertaalster aan de dag.
> - Michael Zeeman over de vertaling van *Een ogenblik van liefde* van Martin Walser in de volkskrant van 13-04-2007.

Vorig jaar publiceerde Van Hengel haar nieuwe vertaling van de sprookjes van Grimm waarvoor zij werd bekroond met een Zilveren Griffel. De jury verwoordde haar waardering destijds als volgt:

> Het grootste compliment gaat uiteraard naar vertaalster Ria van Hengel, die subliem werk afleverde. De eerdere vertaling liet nogal wat te wensen over; de tekst was stijf, droog en soms zelfs per sprookje wisselend van kwaliteit. Van Hengel zorgde voor eenheid in de bundel. Haar tekst is 558 bladzijden lang constant van hoog niveau: soepel en ritmisch. Zeer zorgvuldig heeft zij telkens gekozen voor een toegankelijke stijl, zonder dat de oude sprookjessfeer verloren is gegaan. Waar het bij het voorlezen van de oude Grimm nodig was moeilijke woorden voor jonge luisteraars te vertalen, is dat met deze nieuwe vertaling niet langer nodig. (Bron: juryrapport griffeljury 2006)

Liefde

Al deze lovende woorden zijn niet alleen blijk van waardering en bewondering voor het werk van Ria van Hengel, maar geven je het gevoel dat liefde voor het werk haar grote drijfveer is. Een liefde die op 2 november openlijk zal worden geprezen.